

ВЕСЕЛИН БЛИЗНАКОВ

България е активен участник в процесите по гарантиране на международния мир и сигурност – казва министърът на отбраната на Република България.

АВТОР: ИВАН ИВАНОВ, СНИМКИ: АРХИВ

Българският министър на отбраната Веселин Близнаков бе на официално посещение в Чешката република в началото на ноември. Това бе за списание „Българи“ една уникална възможност за ексклузивно интервю с може би най-високо поставения политик, гостувал на страниците на нашето списание досега, за която редакцията сърдечно благодари на военното аташе към посолството ни в Прага – господин полковник Росен Йорданов.

Господин Близнаков, вие сте министър на отбраната в коалиционно правителство. Има ли съгласие между трите партии за отбранителната политика на страната и често ли Ви се налага да влизате в спорове?

Сигурността на гражданите е приоритет на всяко българско правителство, независимо дали то е еднопартийно или коалиционно. Днешното правителство, в което и аз съм министър, не прави изключение. България вече е пълноправен член на

Европейския съюз и НАТО. Това стана факт благодарение на волята и усилията на целия български народ и на последователната политика на правителството от 17 години насам.

Светът в началото на 21 век е различен, различни са предизвикателствата пред сигурността в глобален мащаб, а това прави различни и задачите, които нашата армия трябва да е способна да изпълнява. Затова политиката ни е насочена към това да изградим такива способности на

въоръжените сили, които да ги правят равностоен и надежден съюзник в колективната система за сигурност. Какво имам предвид? Стремежът ни е да имаме малка, но мобилна и високотехнологична армия, която да може да изпълнява целия спектър от задачи както на територията на страната ни, така и в международните мисии. Защото сигурността на българските граждани не започва и свършва на държавните ни граници. Нещо повече – ние сме външна граница на Европейския съюз. Колкото до това дали влизаме в спорове – понякога се случва. Но поводът не са приоритетите в отбранителната политика, а обикновено детайли, свързани с бюджета. Но военните бюджети са тема за дискусия във всички държави.

Какви са приоритетите пред Българската армия, какво по-значимо ни очаква?

В съвременния свят сигурността е базата, фундамента, върху който се развива цялото общество. Без сигурност няма икономика, не може да има и разумна национална политика. Затова приоритет в работата на Министерството на отбраната и Българската армия е да създаваме сигурност, а това означава да развиваме и усъвършенстваме колективните и национални отбранителни способности. България има своите отговорности към колективната отбрана, поели сме и изпълняваме международни задължения кам НАТО, ЕС, ООН, Многонационалните мирни сили в Югоизточна Европа и BLACKSEAFOR.

През последните години ние извършихме и продължаваме да извършваме трудни, но необходими реформи в Българската армия, като въвеждаме съвременни методи и практики за подобряването на управлението и функционирането на системата за отбрана. На военен език наричаме този език трансформация. Той протича едновременно с трансформацията на НАТО, на който България е държава-членка.

Българската армия придобива нови способности, за да може да се справя с новите предизвикателства и пълноценно да допринесе за укрепването на европейската и световна сигурност. От една страна – усъвършенстваме самата система на отбрана, което означава, че полагаме последователни усилия да изпълним целите на въоръжените сили, да развием способностите на армията, нейната оперативна съвместимост и използваемост. От друга страна – подобряваме командната структура на въоръжените сили, изграждаме съвременни модели на кадрово развитие, издигаме социалния статус на българските военнослужещи.

Трансформацията е пряко свързана и с модернизацията на въоръжените ни сили. Имаме 11 приоритетни проекта за придобиване на нова техника и въоръжение. Пет

от тях за нова автомобилна техника, бронирани бойни машини, транспортни самолети, хеликоптери и фрегати „Second Hand“, вече се изпълняват. Скоро ще започнем и други – например за комуникационно-информационна система. Разбира се, една армия колкото и добре да бъде оборудвана, не би могла да е жизнеспособна без подготвени хора. Затова и от 1 декември тази година Българската армия вече е изцяло професионална.

Защо избрахте модела на напълно професионална армия, по-добре ли се работи с кадрови войници?

Стигнахме да това решение и българският парламент го гласува след задълбочени анализи и след като изучихме опита на много от съвременните армии. Краят на наборната служба и пълната професионализация е уникален процес за Българската армия. За всички е ясно, че структурните реформи във въоръжените сили на европейските страни не са просто количествени. Днес масовите наборни армии са една остаряла визия за защита на националната сигурност. Защо професионализация? Тя е необходима с оглед изискванията за гъвкавост на военния потенциал. На преден план излизат качествата като мобилността на частите, постоянната готовност за дислокация и опериране, способността да се преформулират целите и да се търсят нови начини на действие, умението за координация и пълен синхрон с други съединения и други командвания. Най-добрата илюстрация за това, какви са предимствата на професионалната армия, са дългосрочните мисии зад граница, които подразделения от кадрови военнослужещи изпълняват.

Престижът на професията войник в страната е висок и това се доказва не само от социологическите проучвания, но и от темповете, с които се проведе набирането на кадрови войници. Социологическите проучвания показват, че конкретен или общ интерес към реализацията като „професионален войник“ проявяват над 15% от всички млади хора. Подчертан интерес проявяват 9% от младите мъже и забележете - близо 5% (!) от младите жени. При това интерес проявяват преди всичко средните слоеве – и като образование, и като материално състояние. Професията „Войник“ гарантира стабилен социален статус и дава възможности за образование и професионално развитие. Важно за младите хора е да бъдат информирани, да знаят какво ние очакваме от тях и какво могат те да получат ако станат професионални войници. Армията е не просто и само гарант на националната сигурност, тя е своеобразен социализиращ и образователен институт, един професионален трамплин за българските младежи и девойки.

Господин министър, какво донесе на страната ни участието ни в мисиите в Ирак и Афганистан?

България се утвърди като като надежден съюзник в НАТО и ЕС чрез участието си в мисии и по-този начин реализира своята отговорност за осъществяване на общите цели на двата съюза, на основата на принципа за пропорционално споделяне на тежестта. Новите военно-политически и военно-стратегически реалности, националната и регионалната сигурност са неделими, като помежду си, така и от глобалната сигурност. Днес не може да се говори за „моята“ и „твоята“ сигурност. Трябва да говорим за колективната сигурност. В различни точки на планетата расте

напрежението, продължават да тлеят или да припламват регионални и локални конфликти, които отнемат човешки животи, съсипват икономики и култури и често застрашават да се разпространят навън. Част от тези конфликти имат значение не само в контекста на региона, в който се разгарят. Те са елементи от глобален мащаб. Отговор на тези предизвикателства са новите военни мисии и новите военни инструменти. Участието на формирането от Българската армия в мисии извън страната са също част от тази споделена отговорност за сигурността на Европа и на света. Мисията в Афганистан е голямо предизвикателство за Алианса и наш дългосрочен ангажимент. В операцията на Международ-

ните сили за поддръжане на сигурността (ISAF) България участва от февруари 2002 г.

В началото на юли тази година увеличихме контингента си 5 пъти и в момента в Кабул Кандахар имаме 400 военнослужещи. Важността на тази мисия се определя от факта, че всички ние с обединени усилия трябва да направим така, че да преодвратим Афганистан отново да се превърне в база на международния тероризъм. Тероризмът и наркотрафикът не признават държавни граници, а борбата с тях е свързана със сигурността на Европа и на света. Другата операция, която има определящо значение за борбата срещу тероризма и наркотрафика, и в която България участва от юли 2003 г., е операцията на Коалиционните сили „Стабилизиране и възстановяване“ на Ирак. В момента задачи по охрана на Центъра за временно задържане и закрила в лагера „Ашраф“, изпълнява четвъртият български контингент в състав от 153 кадрови военнослужещи. В момента подразделения от нашите въоръжени сили участват още и в Косово. Имам и една охранителна рота в операцията на Европейския съюз в Босна и Херцеговина „Алтеа“. Наред с това в оперативната готовност на територията на страната са още 143 военнослужещи от взвода за специална обработка, батальона за ядрена, химическа и биологична защита и пехотната рота от многонационалната бойна група „HELBROC“.

Много от страните вече се изтеглят от горещите точки – какво е положението с нашите контингенти? Предприемаме ли нещо подобно и кога?

България участва в съответствие

с международно поетите си ангажименти, като се съобразява с възможностите си и с най-подходящите форми за реализация на своето участие. Усилията за съхраняване на стабилността и сигурността надхвърлят националния интерес и стават израз на действието на една нова световна общност. Мисии се провеждат под егидата на ООН и НАТО. Спецификата на отделния конфликт предполага и гъвкавия подход към избор за участие в неговото разрешение. България ще продължи да бъде съюзник в антитерористичната коалиция и активен участник в процесите по гарантиране на международния мир и сигурност. България има имиджа на последователен, надежден и предвидим партньор в НАТО и ЕС.

И в България вече има американски бази, какъв е опитът ви до момента?

Ще си позволя веднага да ви поправа – в България американски военни бази няма и няма да има. Базите са големи войскови райони, които се ползват със специален статут, имат постоянен личен състав, а на територията им е изградена подпомагача инфраструктура като училища, болници и т.н. Там американските военнослужещи пребивават постоянно със своите семейства.

У нас имаме съвместни военни съоръжения. Американските и нашите военнослужещи ще ползват съвместно за учения и тренировки български полигони. Подчертавам – това са български полигони, под българско командване. Всички изградени съоръжения в тях са и ще са българска собственост. През април 2006 г. бе сключено Споразумение между правителствата на България

и САЩ за сътрудничество в областта на отбраната, което бе ратифицирано и от Народното събрание. Според това споразумение числеността на военнослужещите от САЩ, намиращи се на територията на Република България, не може да надвишава 2500 души (до 5000 души в период на ротация). Използването на договорените съоръжения и обекти става при пълно зачитане на суверенитета и законите на страната чрез консултации и отчитане вижданията на двете страни. Целта на разполагането на сили на САЩ на българска територия е провеждането на съвместни учения. В последните години това вече е традиционна практика. Например проведените съвместни учения – БУЛУАРК '04, НЕЗАБАВЕН ОТГОВОР '05, НЕЗАБАВЕН ОТГОВОР '06. Важно е да се уточни, че за всяко учение се договаря и подписва отделно споразумение, регламентиращо дислоцирането у нас на ограничен брой военнослужещи за ограничено време. През тази година също се проведе съвместно учение на ниво рота в рамките на няколко седмици през месец септември. През октомври се проведе и българско-американски тренировъчни полети с транспортни самолети в авиобаза „Безмер“. Всичко това е в рамките на българо-американското отбранително сътрудничество. Чрез тези дейности ние повишаваме оперативната съвместимост, натренираността на българските въоръжени сили и способностите за изпълнение на задачи от различен характер. Според Споразумението полигон „Ново село“ ще се използва за тренировки на военнослужещи от Сухопътните сили, авиобаза „Безмер“ главно за логистичен център, откъдето военнослужещите и техниката ще бъдат насочвани към „Ново село“. Американските военни части ще използват и съоръженията в авиобаза „Граф Игнатиево“ със същите цели. САЩ ще използват и складовата база в Айтос. И още само един детайл. Споразумението, за което говорим е в сила, но практическото му прилагане изисква да бъдат подписани допълнителни споразумения за прилагане на отделни негови разпоредби. Те са девет на брой, регламентират изключително широк кръг въпроси от компетентността на различни министерства – например митнически въпроси, проблеми свързани с екологията, наемането на ръботна ръка и т.н. Накрая позволете ми да поздравя искрено всички наши сънародници, които четат списание „Българи“. На екипа на списанието и на всички българи в Чехия желая здраве, благополучие, лични и професионални успехи. Пазете жива искрата на българския дух, защото вие сте „армията“, която защитава авторитета на Родината извън нейните предели! ■

